

כאן כתב דענין הכבוד הוא שלא יסיחו דעת מבית ה' ע"ש. וע"ע במורה נבוכים להרמב"ם (ח"ג פרק מ"ד) דעיקר המצוה שלא יניחו להכנס לשם לטמא ואונן ע"ש. וכן נראה מלשון הפסוק (דברי הימים ב, כ"ג, י"ט): ויעמד השוערים על שערי בית ה' ולא יבוא טמא לכל דבר ע"כ. וע"ש בפרש"י ומצודת דוד.

ולפי כל הטעמים הנ"ל לכאורה צריכה המצוה לנהוג ביום ובלילה כאחד וצ"ע. ועי' בקובץ מוריה, (שנה י"ד גליון ג-ד, עמ' צ-צ"ג) מש"כ באריכות בביאור שיטות הראשונים בזה. וראה באבני נזר יו"ד (סי' תמ"ט) בזה באריכות.

והגאון ר' חנניה יוסף איזנבך שליט"א העיר במש"כ בחדושי הגרי"ז מבריסק עה"ת דמש"כ בכמדבר (א, נ): וסביב למשכן יחנו הוא מצות שמירת המקדש שהיא עבודת הלויים, ומה שכתוב שם (בפסוק נ"ג): והלויים יחנו, הוא דין מחנות ע"ש. ותמה הנ"ל מדברי הרמב"ן הנ"ל מבואר דהדין שכאן הוא דין שמירת המקדש ולא כהנ"ל, וביאר בזה עפ"י מה שכתב כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל בחדושים וביאורים לש"ס (ח"א סי' ל"ט) דבשמירת המקדש יש ב' דינים, דין דבית המקדש ודין דעבודת הכהנים והלויים ע"ש, ולזה נכתבו כאן ב' הפסוקים, והפסוק הראשון הוא דין המשכן והפסוק השני הוא דין הלויים ודפח"ח.

★ ★

והגאון ר' צבי אברמוביץ ז"ל הוסיף בענין שמירת המקדש, דהנה אחז"ל (להלן כ"ו ע"ב) דהכהנים היו שומרים מלמעלה והלויים מלמטה ע"ש. וי"ל בזה עפ"י מש"כ במדרש (במדבר רבה יט, א) שהמשכן הי' על מקום גבוה יותר מכל המחנה ע"ש, וכ"כ באבן עזרא (במדבר ט"ז, י"ב) ע"ש וראה בספר פני דוד (פר' בלק) עה"פ: מה טובו אהליך יעקב וגו' בשם מהר"ם גאלנטי ע"ש. וי"ל דכל זה היה כדי שהכהנים יהיו שומרים מלמעלה - מהמקום הגבוה בו הי' המשכן, והלויים תחתם עכ"ד ודפח"ח.

★ ★

והגאון החלקת יואב זצ"ל בתשובתו שנדפסה בקובץ אהל מועד (שנה א' קר' א' סי' ז') בענין מי שנימול כשהוא ישן כתב די"ל דכיון דעיקר המצוה שיהיה האדם נימול, א"כ גם אם נעשה הפעולה כשהיה ישן מהני. והביא

הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו דרך חכמה על הרמב"ם (הל' ביהב"ח פ"ה ה"א בביאוהה"ל ד"ה כל הלילה) כתב לפשר בין השיטות, דיש לומר דהטעם דא"צ שמירה ביום, מכיון שיש תמיד שם המון אנשים - זהו שמירתה וכבודה וכנ"ל. אבל באופן שנתמעטו האנשים, יש לומר דלכולי עלמא צריך שמירה ביום גם כן.

★ ★

במשנה: בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש וכו'. **ברמב"ן** (במדבר א. נג) כתב: וטעם ושמרו הלויים את משמרת משכן העדות, שישמרו אותו בלילה, וילכו סביב המשכן כמו שאמרו הכהנים שומרים מבפנים והלויים מבחוץ וכו' ע"כ. ועי' ברמב"ם (פרק ה' דבית הבחירה הלכה ב') דמצות שמירת בית המקדש היא כל הלילה ע"ש.

והמפרש כאן כתב דשומרים את המקדש ביום ובלילה וכמובא לעיל. ובבאר שבע כאן כתב על דברי המפרש הנ"ל: זה לא היה ולא נברא, לפי שאין מצוה שמירה זו אלא דוקא בלילה אבל לא ביום וכן כתבו בהדיא הרמב"ם וסמ"ג ור"ש ור"ע מברטנורה ז"ל בריש מדות עכ"ל. וע"ע בסה"מ לרמב"ם (מ"ע כ"ב) שכתב: שצונו לשמור המקדש וללכת סביבו תמיד לכבודו וכו'. והנה כתב "תמיד" ומשמע ג"כ ביום ובלילה ולא כדבריו לעיל בהל' בית הבחירה שכתב כל הלילה.

אבן הגר"ח הלר ז"ל הביא בהקדמתו לסה"מ שהוציא (עמ' י"ד) שהנוסחא המדויקת בסה"מ היא: וללכת סביבו תמיד בכל לילה כל הלילה ע"כ. וכן הביא בחינוך (מצוה שפ"ח) ע"ש. וראה עוד במשל"מ (בהל' בית הבחירה הנ"ל) שתמה ג"כ על המפרש בתמיד שכתב דחיוב השמירה ביום ובלילה, דמנין זה, ובמנחת חינוך (מצוה שפ"ח) באריכות ע"ש.

★ ★

והנה בטעם מצות השמירה יש כמה ביאורים:

כתב המפרש כאן דהוא מגזירת הכתוב, דחשש גניבה אין, דאין עניות במקום עשירות, וגם דבחד שומר סגי להכי, ובפיה"מ לרמב"ם (וכן בפ"ח דבית הבחירה) משמע דהוא ענין דרך גדולה וכבוד לבית ה' ע"ש. ובפי' הרא"ש